

УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ

Стрімкі трансформації, які відбуваються у суспільно-економічному житті вимагають нових підходів до процесів управління регіональним економічним розвитком та суспільним життям. Розвиток цифрових технологій відіграє значну роль в інноваційному та цифровому забезпеченні діяльності як суб'єктів господарювання, регіонів та країни в цілому. Процеси впровадження цифрових технологій стимулюють регіональні системи до застосування інноваційних технологій в управлінській та адміністративній діяльності [1, 3].

Для розвитку цифровізації регіонів, необхідним є розробка нормативної бази, яка повинна сприяти інституційному забезпеченню цих процесів та позитивно вплинути на загальний економічний розвиток регіонів. Так, Всесвітньою організацією Open Society Justice Initiative було сформовано 10 міжнародних стандартів у питаннях доступності офіційної інформації [2].

Процеси цифровізації на регіональному рівні проявляються у децентралізації, сервісному обслуговуванні, безперервності освіти та навчання, відкритості інформаційного простору, синергетичності, права та свободи всіх учасників процесу. Таким чином, основними принципами розвитку цифровізації в Україні є доступність, відкритість, прозорість, комплексність, свобода. Для реалізації Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства в Україні на 2018-2020 роки розроблено та впроваджено такі заходи, як [4]: розробка необхідного нормативно-правового забезпечення, першочергових напрямів розвитку цифрової економіки, виокремлення пріоритетних сфер цифрової трансформації, формування принципів державної політики в питаннях цифровізації суспільства, стимулювання впровадження високотехнологічних виробництв.

У регіональному аспекті більшість регіонів України впроваджують принципи цифровізації в своїх програмах та стратегії регіонального розвитку. Проте, цифровізація українських міст є неоднорідною оскільки в кожному регіоні свої можливості та потенціал розвитку цифрових технологій.

Основною передумовою розвитку і трансформації цифрової економіки є розвиток кластерів. Найбільше реалізація інвестиційно-інноваційної взаємодії реалізується саме в сфері ІТ кластерів, які виступають основним елементом української ІТ індустрії. Формування таких ІТ кластерів здійснюється в основних регіональних центрах, які є розвиненими саме в ІТ індустрії, де зосереджені підприємства ІТ сектору, навчальні заклади, органи місцевої влади, сервісні структури в сфері інформаційних та комунікаційних технологій. Головною метою таких об'єднань є спільна реалізація проєктів націлених на розвиток ІТ сектору та сфери цифровізації суспільства як на регіональному, так і на міжнародному ринках. На сьогодні в Україні є найбільш розвиненими сфери хай-тек, міжгалузеві альянси, бізнес-інкубатори, венчурні фонди, акселератори, R&D-центри та інші об'єднання. В Україні сформовано 18 ІТ кластерів, серед яких 12 є активно розвиненими, в регіональному розрізі вони зосереджені в Києві, Дніпрі, Львові, Одесі, Вінниці, Луцьку, Харкові та інших регіонах. Найбільш розвиненими інвестиційними проєктами є ті, які займаються питаннями модернізації освіти; активізацією взаємодії між ІТ спеціалістами, на засадах цифровізації підвищення рівня конкурентоспроможності міст та регіонів як в межах країни, так і на міжнародній арені; формуванням позитивного іміджу регіонів; удосконалення соціальної інфраструктури в регіоні; розвиток бізнес-середовища на засадах цифровізації з урахуванням співпраці з органами місцевої влади. Важливим аспектом є розробка відповідних напрямів розвитку цифровізації в Україні, які охоплюють всі сфери економіки та суспільного життя.

Слід зазначити, що з наукової точки зору сталий розвиток на основі цифровізації суспільства має відповідні переваги, які сприятимуть: підвищенню конкурентоспроможності товарів та послуг; зменшення витрат на виробництво товарів та послуг; розширення асортименту продукції; збільшення покупної спроможності за рахунок інтернет продажів; поява нових професій; розвиток медицини та інноваційних технологій в цьому сегменті;

гнучкість системи освіти всіх рівнів; покращення якості життя населення. Основною перевагою цифровізації є висока інвестиційна привабливість таких проєктів, що сприятиме збільшенню капіталовкладень в перспективі. Головною перешкодою щодо пришвидшення розвитку цифровізації в Україні є недосконала цифрова інфраструктура, яка проявляється у низькому рівні покриття регіонів, відсутність окремих цифрових інфраструктур, нерівності можливостей громадян у доступі до цифрових технологій. Для зменшення таких негативних явищ в регіональному аспекті необхідно розробити та запровадити відповідні напрями з удосконалення в залежності від особливостей розвитку окремого регіону.

Регіональний розподіл заходів пояснюється міжрегіональною диференціацією у питаннях цифровізації, оскільки є регіони з високим рівнем розвитку та доходами населення та периферія, яка є менш розвиненою та з низьким рівнем доходів, що позначається на спроможності доступу до цифрових мереж. У залежності від місцезнаходження (центр-периферія) розвиток цифровізації дозволяє збільшити пропозицію робочої сили за новими спеціальностями на основі збільшення доступу до цифрових мереж в периферійній зоні. Такий доступ дозволяє збільшити пошук робочих місць з більш високим рівнем оплати праці, що позитивно впливає на якість та добробут життя населення. Відповідні заходи повинні розроблятися з урахуванням ресурсної та інноваційної спроможності регіонів до розвитку цифрових технологій. У залежності від рівня цифровізації регіони доцільно поділити на регіони з високим, середнім та низьким рівнем цифровізації і розробляти та впроваджувати відповідні заходи щодо розвитку цифровізації. Такий підхід дозволяє виокремити пріоритетні види економічної діяльності, в яких доцільно активізувати інноваційний розвиток та інтелектуально-креативні ресурси.

Незважаючи на позитивні зрушення в економіці при впровадженні цифровізації, існує певна кількість загроз та небезпек - ризики, пов'язані з цифровими трансформаціями, та ризики, пов'язані з цифровізацією економіки.

Управління процесами цифровізації на всіх рівнях державного управління сприяє підвищенню рівня інноваційної активності бізнесу та суспільства. Розвиток цифрових платформ сприяє збільшенню інвестиційної привабливості суб'єктів господарювання та спрощує пошук інвесторів для нових новаторських проєктів. Використання не тільки українських, але й зарубіжних платформ, дає змогу вітчизняним розробникам підвищувати рівень та престижність своїх розробок, сприяє пошуку інвесторів для реалізації своїх проєктів. На регіональному рівні це сприяє збільшенню інвестиційних потоків в регіонах та забезпечує їх соціально-економічний розвиток.

Перелік посилань:

1. Закон України Про інформацію від 02.10.1992 № 2657-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
2. Каргін Б. Б. Впровадження інноваційних інформаційних технологій у діяльність промислових підприємств: дис. канд. екон. наук / ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет». Маріуполь, 2019. 242с.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання підготовки проєктів актів законодавства в електронній формі» від 18 серпня 2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/608-2017-%D0%BF#Text>
4. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні» від 20 вересня 2017 року №649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#Text>.